

ficznych podstaw poszczególnych metod jakościowych, a co się z tym wiąże, umiejętność ich różnicowania i właściwego stosowania. Całościowe opracowanie myśli fenomenologicznej w kontekście jej psychologicznych zastosowań byłoby niezwykle użyteczne. Aktualnie zainteresowanych badaniami jakościowymi czytelników odsyłam do recenzowanej publikacji.

BIBLIOGRAFIA

- Dryll, E., Cierpka, A. (red.) (2004). *Narracja. Koncepcje i badania psychologiczne*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.
- Giorgi, A. (2002). *Fenomenologia i badania psychologiczne*. Białystok: Wydawnictwo Trans-Humana.
- Janusz, B., Gdowska, K., de Barbaro, B. (red.) (2008). *Narracja. Teoria i praktyka*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Silverman, D. (2008a). *Interpretacja danych jakościowych*. Warszawa: PWN.
- Silverman, D. (2008b). *Prowadzenie badań jakościowych*. Warszawa: PWN.
- Stemplewska-Żakowicz, K., Krejtz, K. (red.) (2005). *Wywiad psychologiczny. Wywiad jako postępowanie badawcze*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
- Straś-Romanowska, M. (red.) (2000). *Metody jakościowe w psychologii współczesnej*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Renata Żurawska-Żyła
Katedra Psychologii Osobowości KUL

Dorota Kubacka-Jasiecka, Małgorzata Kuleta (red.), *W kregu psychologicznej problematyki tożsamości*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2008, ss. 280

Chyba każdy z nas na pewnym etapie życia zadaje sobie pytania tożsamościowe: kim jestem? jaka/jaki jestem? Począwszy od starożytnych myślicieli, poprzez klasyków psychologii społecznej, takich jak James, którzy wprowadzili ten problem na płaszczyznę rozważań naukowych, do dzisiaj pytania te są wciąż aktualne, zaś próby dotarcia do odpowiedzi owocują mnogością ciekawych badań i płynących z nich wniosków. Ta różnorodność i rozbieżności istniejące na temat ludzkiej tożsamości są rezultatem zarówno przyjęcia określonych założeń antropologicznych, jak i samej złożoności zjawiska. Wydaje się, że w dobie globalizacji i coraz szybszych przemian problem tożsamości nabiera kolejnych, nowych odcieni.

Publikacja *W kręgu psychologicznej problematyki tożsamości* pod redakcją Doroty Kubackiej-Jasieckiej i Małgorzaty Kulety stanowi owoc sympozjum, które odbywało się w ramach XXXII Zjazdu Naukowego Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w 2005 roku w Krakowie. Książka jest zbiorem artykułów poruszających problematykę ważną, nie od dziś nurtującą liczne umysły. Składa się z czterech części – wiązek tematycznych. Pierwsza koncentruje się na rozważaniach nad tożsamością z perspektywy psychologicznej, druga porusza zagadnienia tożsamości w relacji do cielesności, trzecia dotyczy tożsamości w aspekcie relacji społecznych, zaś ostatnia część poświęcona jest dysfunkcjom tożsamości.

Książka ukazuje lub sygnalizuje liczne perspektywy ujmowania problemu oraz złożoność ludzkiego Ja. Zbiór zagadnień podejmowanych w publikacji nie tworzy całościowego, wyczerpującego obrazu, ale może stanowić zachętę do eksploracji zarysowanych obszarów. Czytelnik ma szansę zapoznania się z filozoficznymi i psychologicznymi ujęciami zagadnienia, aby na tej bazie móc w uporządkowany sposób budować dalszą wiedzę. Choć – moim zdaniem – kolejność prezentowania zagadnień została przez autorki dobrze przemyślana i niewątpliwie może ułatwiać zapoznawanie się z tematyką, czytelnicy o sprecyzowanych zainteresowaniach mogą sięgnąć tylko do wybranych artykułów lub paragrafów. Osoby poszukujące kompendium wiedzy z zakresu problematyki tożsamości raczej nie nabędą dobrej orientacji na ten temat na podstawie tej jednej książki. Wskazuje na to już sam tytuł – trafnie i uczciwie zapowiadający jej zawartość. Nie oznacza to jednak, że osoby jeszcze nie zorientowane w tematyce pozostaną bez jakiegokolwiek odpowiedzi. Chcąc zainteresować się tematem polecam zwłaszcza artykuł Katarzyny Sikory, traktujący o tożsamości w aspekcie badań psychologicznych, oraz artykuł Anny Grzegorek, która omawia filozoficzne rozstrzygnięcia i definicje tożsamości oraz ich wpływ na ujęcia psychologiczne. Moim zdaniem najbardziej interesujące kwestie, dotyczące dysfunkcji tożsamości, poruszają obie redaktorki. Małgorzata Kuleta pisze na temat lęku i tożsamości w sytuacji postępującej globalizacji, swoje rozważania poszerzając o wyniki badań własnych dotyczących preferencji stylu życia młodych Polaków. Ta tematyka szczególnie może zainteresować psychologów praktyków, którzy na co dzień spotykają się w swojej pracy z ludzkimi problemami odnoszonymi się do tożsamości i lęku przed zagubieniem we współczesnym świecie. Artykuł Doroty Kubackiej-Jasieckiej polecam przede wszystkim psychologom klinicznym, zwłaszcza zajmującym się interwencją kryzysową. Autorka rozwija temat tożsamości autodestruktywnej w powiązaniu z kryzysem emocjonalnym. Jej rozważania zmierzają w kierunku ustalenia roli tzw. tożsamości autodestruktywnej wobec wydarzeń krytycznych i zmagania się z kryzysem (emocjonalnym). Dobrym pomysłem jest umieszczenie na końcu książki artykułu zawierającego refleksje na temat terapii, akcentuje to bowiem, jak ważne są w psychologii związki na linii „teoria-praktyka”. Autorka ostatniego artykułu, Monika Wasilewska, przedstawia depresję jako rodzaj ucieczki przed wyzwaniami, które stawia przed młodym człowiekiem dorosłość. Swoje doświadczenia w pracy z pacjentami zgłaszającymi objawy depresyjno-lękowe popiera opisami wybranych przypadków, przy czym na bieżąco je analizuje. Artykuł ten ze względu na plastyczność opisu można szczególnie polecić osobom, które zaczynają stawiać pierwsze kroki w terapii, oraz studentom, którzy nie tylko sami stoją

przed wyzwaniem dorosłości, ale również u progu decyzji, jaką dziedzinę psychologii będą się zajmować przez najbliższe lata.

Publikacja *W kręgu psychologicznej problematyki tożsamości* pozwala zapoznać się z aktualnymi badaniami nad tożsamością. Jeśli nawet czytelnik nie uzyska odpowiedzi na nurtujące go pytania, to z pewnością znajdzie w niej wskazówki, gdzie tych odpowiedzi szukać. Książka daje bowiem nie tyle gotowe rozstrzygnięcia, co inspiruje i otwiera umysł na dalsze poszukiwania.

Aleksandra Pałka

doktorantka Katedry Psychologii Osobowości KUL

SPRAWOZDANIE
Z V MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI
„DIALOGOWE JA”
CAMBRIDGE, 26-29 SIERPNI 2008 ROKU

W dniach 26-29 sierpnia 2008 roku odbyła się V Międzynarodowa Konferencja na temat Dialogowego Ja, kontynuująca tradycję spotkań naukowców dialogowych co dwa lata. Teoria dialogowego Ja zakłada wielość podmiotów poznających wewnątrz jednostki, przeciwstawiając się podejściom akcentującym monolityczną strukturę Ja lub jej przedmiotową wielość. Odwołuje się do teorii narracyjnych, koncepcji konstrukcjonizmu społecznego oraz psychologii dyskursywnej. Ja składa się tutaj z dialogów, zachodzących nieustannie między wewnętrznymi pozycjami podmiotowymi, budowanych na wzór dialogów między ludźmi. Twórca teorii Hubert Hermans szeroko czerpie z tradycji Lwa Wygotskiego oraz Michała Bachtina, przyjmując założenie o pierwotności mowy wobec myślenia oraz polifonicznej struktury umysłu. Utworzone społecznie głosy definiują sposoby interpretowania doświadczenia jednostki oraz rzeczywistości zewnętrznej i wchodzą między sobą w dialogi, od których jakości zależy w dużej mierze dobrostan jednostki. Możliwość odnoszenia się do siebie nawzajem wewnętrznych całości jest nowatorską i inspirującą tezę tego podejścia.

Konferencja gościła ponad 300 uczestników z 43 krajów, prezentujących ponad 270 wystąpień, co jest rekordem wśród dotychczasowych spotkań. Było to miejsce spotkania teoretyków i badaczy z różnych dziedzin nauki (muzykologia, językoznawstwo, antropologia, etnografia, psychologia, pedagogika oraz wiele innych), a także praktyków psychoterapeutów, wywodzących się z tradycji poznawczych, konstrukcjonistycznych, narracyjnych, a nawet psychodynamicznych. Odbyła się w najlepszym dla dyskusji naukowych